

Telefon Zaufania „Stop Przemocy”
42 682-28-37
www.csr.org.pl

WYBRANE PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC NIEPEŁNOLETNICH UCZNIÓW W SZKOLE

PROFILAKTYKA I WYCHOWANIE

DEMORALIZACJA

PRZESTĘPCZOŚĆ

SYTUACJE PROBLEMOVÉ

ZALECANA PROCEDURA

	<p>* rodzice lub prawni opiekunowie odmawiający współpracy ze szkołą</p> <p>* dziecko ofiarą lub uczestnikiem przemocy domowej, w tym zaniebdywane (głodne, brudne, nieadekwatnie ubrane, bez przyborów szkolnych, pozabawione opieki, nie leczone)</p> <p>* nieuregulowana sytuacja prawna dziecka</p> <p>* rodzice dziecka lub prawni opiekunowie uzależnieni od alkoholu lub narkotyków lub innych środków psychoaktywnych lub od czynności (np. hazard, komputer)</p> <p>* rodzina niewydolna wychowawczo, przejawiająca zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych</p>	<p>* dziecko odmawia powrotu do domu</p> <p>* pijani rodzice lub prawni opiekunowie w szkole albo brak kontaktu z rodzicami lub opiekunami po zajęciach</p>	<p>* brak informacji lub niejasna sytuacja formalno-prawna dziecka (np. rodzice przebywający za granicą)</p> <p>* zagrożenie udziałem w grupach destruktywnych (tzw. sekty, gangi, pseudokibice, subkultury przestępcze)</p>	<p>* groźby, zachowania autodestrukcyjne (w tym zachowania samobójcze i ich zapowiedzi)</p>	<p>* rodzice lub opiekunowie agresywni wobec uczniów lub pracowników szkoły</p>	<p>* niebezpieczne przedmioty i substancje w szkole (np. ostre, przypominające broń palną, kije bejsbolowe, rozpylacze gazu, rozpuszczalniki, substancje silnie żrące)</p>	<p>* wagarowanie, nierealizowanie obowiązku szkolnego i nauki</p> <p>* posiadanie przez małoletniego alkoholu</p> <p>* posiadanie i palenie papierosów</p> <p>* rażące łamanie norm społecznych, np. używanie słów wulgarnych, obsceniczne gesty</p> <p>* udział w grupach destruktywnych (np. grupy lub subkultury przestępcze)</p> <p>* prostytutka</p>	<p>* uczeń w stanie wskazującym na użycie alkoholu lub innych środków psychoaktywnych (np. narkotyków)</p>	<p>* bójka kilku osób, pobicie, uderzenie, naruszenie nietykalności cielesnej dziecka przez rówieśnika lub dorosłego, w tym przemoc fizyczna</p> <p>* znieważenie lub naruszenie nietykalności cielesnej nauczyciela przez dziecko lub dorosłego</p> <p>* kradzież (w tym włamanie oraz kradzież z udziałem przemocy lub groźbą przemocy)</p> <p>* znęcanie psychiczne, zastraszanie, zmuszanie do określonego zachowania wbrew jego woli, groźby, w tym ubliżanie nauczycielowi lub innym osobom (w tym przy wykorzystaniu internetu lub innych mediów)</p> <p>* zniszczenie mienia, wandalizm</p> <p>* posiadanie, udzielanie, propagowanie i rozprowadzanie środków psychoaktywnych (np. narkotyków)</p> <p>* fałszowanie dokumentów, w tym dokumentów szkolnych (np. dziennika, legitymacji szkolnej, zaświadczenia lekarskiego, faktur, oświadczeń, usprawiedliwień od rodziców, podpisów w dzienniczku)</p>	<p>* przestępczość seksualna (w tym zgwałcenie, zmuszanie do innych czynności seksualnych, molestowanie)</p> <p>* zamieszczanie i rozpowszechnianie treści pornograficznych, w tym poprzez Internet, telefon komórkowy</p>
	<p>☞ poinformować wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły</p> <p>☞ poinformować pisemnie sąd rodzinny z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną oraz przekazać zgromadzone dokumenty; powyższe informacje przesłać także do właściwego ośrodka pomocy społecznej</p> <p>☞ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (np. poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); współpracować z rodzicami lub prawnymi opiekunami, dokumentować pracę</p>	<p>☞ powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły</p> <p>☞ w oparciu o wcześniejszą zgodę przekazać dziecku osobom upoważnionym (wskazanym wzywaniem pisemnym przez rodziców lub opiekunów)</p> <p>☞ jeżeli nie ma osób upoważnionych, odwiedzić dziecko do świetlicy-placówki wsparcia dziennego z miejscami hostelowymi, z którą szkoła zawarła porozumienie albo odwiedzić dziecko (optymalnie przez dwóch opiekunów) do placówki interwencyjnej (np. pogotowie opiekuńcze; niezależnie od zgody rodziców lub prawnych opiekunów dziecka) albo wezwać Policję (nr 997)</p> <p>☞ jeżeli sytuacja nie miała miejsca jednorazowo lub dziecko zostało umieszczone w placówce interwencyjnej, powiadomić pisemnie sąd rodzinny oraz dostarczyć dokumentację z przeprowadzonych działań szkoły</p>	<p>☞ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (np. poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); współpracować z rodzicami lub prawnymi opiekunami, dokumentować pracę</p>	<p>☞ powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły</p> <p>☞ wezwać rodziców lub prawnych opiekunów o konieczności zapewnienia dziecku stałej opieki, sporządzić notatkę służbową; w przypadku wątpliwości co do możliwości zapewnienia przez rodziców lub prawnych opiekunów odpowiedniego wsparcia małoletniemu, powiadomić Policję (nr 997)</p> <p>☞ w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia powiadomić pogotowie ratunkowe (nr 999)</p> <p>☞ jeżeli dziecko nie jest obecne w szkole powiadomić Policję (nr 997) oraz w oczekiwaniu na funkcjonariuszy rozpytać osoby mogące mieć wiedzę co do okoliczności sprawy</p> <p>☞ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (np. poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); współpracować z rodzicami lub prawnymi opiekunami, dokumentować pracę</p>	<p>☞ powiadomić Policję (nr 997) lub Straż Miejską (nr 986)</p> <p>☞ poinformować pisemnie Policję wraz z przekazaniem kompletnego dokumentów i sąd rodzinny z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną; powyższe informacje przesłać także do wiadomości właściwego ośrodka pomocy społecznej</p> <p>☞ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (np. poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); współpracować z rodzicami lub prawnymi opiekunami, dokumentować pracę</p>	<p>☞ powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły</p> <p>☞ jeżeli substancja lub przedmiot stanowi istotne zagrożenie dla życia lub zdrowia należy dążyć do ich odebrania, z zachowaniem bezpieczeństwa własnego i osób trzecich; w przypadku braku dostatecznej wiedzy na temat właściwości chemicznych substancji dążyć do jej izolacji (ograniczając kontakt do minimum); wezwać Policję (nr 997)</p> <p>☞ jeżeli odebranie wymaga przeszukania, odizolować dziecko, sprawować nad nim pieczę i wezwać Policję (nr 997); pracownik oświaty nie ma prawa dokonać przeszukania; prawo takie posiada Policja</p> <p>☞ przeprowadzić rozmowę z dzieckiem i rodzicami lub prawnymi opiekunami; udokumentować rozmowę, w tym ewentualnie spisać kontrakt</p> <p>☞ zorganizować zespół do pracy nad problemem (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (np. poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); współpracować z rodzicami lub prawnymi opiekunami, dokumentować pracę</p> <p>☞ w przypadku długotrwałych wagarów wdrożyć postępowania egzekucyjne (upomnienie do rodziców lub prawnych opiekunów wysłane za potwierdzeniem odbioru)</p> <p>☞ w przypadku braku współpracy ze strony rodziców (prawnych opiekunów) lub braku efektów prowadzonych działań, powiadomić pisemnie sąd rodzinny lub Policję oraz dostarczyć sądowi lub Policji dokumentację z przeprowadzonych działań szkoły i zespołu</p>	<p>☞ w razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy; w miarę możliwości odizolować sprawcę oraz sprawować nad nim pieczę i zapewnić osobie udzielającej pomocy wsparcie w celu zapewnienia bezpieczeństwa własnego i innych</p> <p>☞ powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły</p> <p>☞ w miarę możliwości ustalić jaką substancję dziecko zażyło, w jakiej ilości, kiedy, z kim, gdzie i który raz się to zdarzyło oraz jakie jest jej źródło pochodzenia; o ile jest taka możliwość zabezpieczyć pozostałość substancji poprzez dążenie do jej odebrania, z zachowaniem bezpieczeństwa własnego i osób trzecich (ograniczając kontakt do minimum); jeżeli odebranie wymaga przeszukania, odizolować dziecko, sprawować nad nim nadzór i wezwać Policję (nr 997); pracownik oświaty nie ma prawa dokonać przeszukania; prawo takie posiada Policja</p> <p>☞ wezwać pogotowie ratunkowe (nr 999) i podać ustalone informacje</p> <p>☞ powiadomić Policję (nr 997) i podać ustalone informacje</p> <p>☞ powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych</p> <p>☞ współpracować z Policją, która podejmuje dalsze czynności i ewentualnie kieruje sprawę do sądu rodzinnego</p> <p>☞ przeprowadzić rozmowę z dzieckiem i rodzicami lub prawnymi opiekunami, udokumentować rozmowę, w tym ewentualnie spisać kontrakt (nie prowadzi rozmów z uczniem ani rodzicem lub prawnym opiekunem, którzy są pod wpływem alkoholu lub innej substancji psychoaktywnej)</p> <p>☞ objąć problem pracą „zespołu wychowawczego” (pracownicy szkoły, pracownik socjalny, dzielnicy, kurator sądowy jeśli rodzina objęta jest nadzorem i inni) oraz współpracować z organizacjami specjalistycznymi, w tym pozarządowymi (np. poradnie, świetlice, ośrodki wsparcia i interwencji kryzysowej); współpracować z rodzicami, lub prawnymi opiekunami, dokumentować pracę</p> <p>☞ powiadomić organy nadzoru i tworzyć dokumentację związaną ze zdarzeniem</p>	<p>☞ zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom zdarzenia poprzez odizolowanie (przerwać akt agresji, w miarę możliwości ująć sprawców); zabezpieczyć miejsce zdarzenia i ewentualne przedmioty związane ze zdarzeniem, ograniczyć do minimum kontakt osób postronnych ze śladami zdarzenia</p> <p>☞ w razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy</p> <p>☞ powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły</p> <p>☞ w uzasadnionych przypadkach wezwać pogotowie ratunkowe (nr 999) lub inne służby specjalistyczne (np. pogotowie gazowe, energetyczne, wodociągowe, Straż Pożarną)</p> <p>☞ powiadomić Policję (nr 997 lub rejonowy komisariat) lub w przypadku wykroczeń (sprzedaz papierosów) Straż Miejską (nr 986); w przypadku znieważenia lub naruszenia nietykalności cielesnej nauczyciela, nauczyciel znajduje się pod specjalną ochroną (jak funkcjonariusz publiczny)</p> <p>☞ powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów sprawców i ofiar (w przypadku podejrzenia, iż sprawcą lub współsprawcą jest jedno z rodziców lub prawnych opiekunów albo zachodzi podejrzenie, że w miejscu zamieszkania mogą znajdować się przedmioty pochodzące z przestępstwa, bądź posiadanie których jest zabronione, rodziców lub prawnych opiekunów powiadamia Policja, a nie szkoła; do czasu przyjazdu rodziców lub prawnych opiekunów albo Policji, pieczę nad dzieckiem sprawuje nauczyciel; po przyjeździe Policji dostosować się do poleceń funkcjonariuszy)</p> <p>☞ w przypadku kradzieży podjąć próbę odzyskania utraconego mienia (pracownik oświaty nie ma prawa dokonać przeszukania; prawo takie posiada Policja)</p> <p>☞ przygotować na przyjazd Policji następujące informacje: o zdarzeniu, dane osobowe sprawców i ofiar oraz listy świadków (rozpytanie przez Policję sprawców i ofiar jest możliwe bez uczestnictwa ich rodziców lub prawnych opiekunów i pracowników szkoły; Policja ma prawo zatrzymać i zabrać sprawców)</p> <p>☞ powiadomić organy nadzoru i tworzyć dokumentację związaną ze zdarzeniem</p> <p>☞ formalne lub nieformalne ustalenie możliwości naprawienia przez sprawcę szkody</p>	<p>☞ dążyć do zablokowania szkodliwych treści w Internecie (np. usunięcia przez autora, skontaktować się z administratorem)</p> <p>☞ zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom zdarzenia poprzez odizolowanie (w miarę możliwości ująć sprawców)</p> <p>☞ w razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy</p> <p>☞ oddzielić poszczególnych sprawców od siebie i od ofiar; zachować dyskrekcję; zabezpieczyć miejsce zdarzenia i ewentualne przedmioty związane ze zdarzeniem, ograniczyć do minimum kontakt osób postronnych ze śladami zdarzenia</p> <p>☞ powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły</p> <p>☞ w razie konieczności wezwać pogotowie ratunkowe (nr 999)</p> <p>☞ powiadomić Policję (nr 997 lub rejonowy komisariat)</p> <p>☞ powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów sprawców i ofiar (w przypadku podejrzenia, iż sprawcą jest jeden z rodziców lub prawny opiekun, powiadamia ich Policja, a nie szkoła)</p> <p>☞ udzielić wsparcia emocjonalnego; w miarę możliwości rozpytać małoletniego na temat zdarzenia; zebrane informacje przekazać Policji</p> <p>☞ powiadomić organy nadzoru i tworzyć dokumentację związaną ze zdarzeniem</p>	

We wszystkich przypadkach: objąć uczestników zdarzenia pomocą, aktywnie monitorować postępowanie z uczestnikami zdarzenia; w uzasadnionych przypadkach - przeprowadzić zajęcia wychowawcze z klasą na temat zaistniałej sytuacji.

Legenda: czerwony – czynności do natychmiastowego podjęcia | brązowy – czynności do podjęcia w ciągu 24 godzin | zielony – czynności do podjęcia w dalszej kolejności.

DZIECKO (Konwencja o Prawach Dziecka art. 1) - każda istota ludzka w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ono wcześniej pełnoletność.

NIELETNI (Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich art. 1)

- w zakresie postępowania dotyczącego zapobiegania i zwalczania demoralizacji – nieletnim jest osoba, która nie ukończyła 18 roku życia (art. 1 § 1 pkt. 1);
- w zakresie postępowania o czyny karalne jest to osoba, która dopuściła się takiego czynu po ukończeniu 13 roku życia, a przed ukończeniem 17 lat (art. 1 § 1 pkt. 2);
- w zakresie wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych. W tym przypadku za nieletniego uważana jest osoba, względem, której środki takie zostały orzeczone, choćby ukończył 18 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia lat 21 (art. 1 § 1 pkt. 3).

MAŁOLETNI (Kodeks Cywilny art. 10) - osoba, która nie ukończyła lat 18 lub uzyskała pełnoletność.

Współpraca i rekomendacja plakatu:

Miasto Łódź

Kuratorium Oświaty w Łodzi

Regionalne Centrum Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

Profilaktyka - Rozwojowy Ośrodek Młodzieży i Dzieci w Łodzi

Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi

Sąd Okręgowy w Łodzi

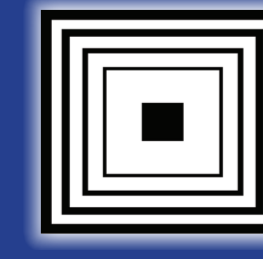
Straż Miejska w Łodzi

Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi

„Powrót z U” NZO Oddział w Łodzi

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego w Łodzi

Fundacja Przeciwdziałania Uzależnieniom „Dominik” w Łodzi